dated sherd was found from that period. Based on the AMS ^{14}C data (2 dates) the community on the hillfort was active during the 5th–mid-6th centuries. The hillfort probably did not have a residential purpose during that time, perhaps functioning as an inhabitant assembly site during war or peacetime. The hillfort was not inhabited during the 9th–10th centuries, although during that period the bank was reinforced again using the cultural layer from earlier periods (3 dates). That was final episode of the hillfort's use, which ended with a fire at the investigated location. Finds from the historical period (several 16th–17th-century coins, a small sandstone whetstone, and a 19th-century seal) are not directly connected with life on the hillfort, but show that the hillfort was visited.

1 pav. Bendras tyrimų ploto vaizdas iš viršaus, pašalinus paviršiaus dangą. M. Grikpėdžio nuotr.

Fig. 1. General view of the investigation site from above after the removal of the surface covering.

Simonas Sprindys

Bandužių, Žardės senovės gyvenvietė

Archeologiniai tyrinėjimai Bandužių, Žardės senovės gyvenvietėje vykdomi jau nuo 1990 m. Tuomet dar į NKVR neįtrauktos senovės gyvenvietės teritorijoje žvalgomuosius tyrimus vykdė J. Genys. Vėliau tyrimai vyko 2006, 2008, 2011, 2015, 2016, 2017 m. (I. Masiulienė, D. Balsas ir R. Songailaitė). Per 7 tyrimų sezonus gyvenvietėje ištirtas 8,2 ha plotas, aptikta 530 archeologinių struktūrų, tačiau tik 80 m^2 nesuardyto kultūrinio sluoksnio plotas. Remiantis radioaktyvios anglies tyrimais, gyvenvietė datuojama I tūkst. pr. Kr. – II tūkst. pradžia. Gyvenvietė labiausiai siejama su metalurgija.

2018 m. saugomoje Bandužių, Žardės senovės gyvenvietės (UK 31842) teritorijoje, sklype Jūrininkų prospekte 33 (Klaipėda), vykdyti detalieji tyrimai. Juos inicijavo čia besiplečianti A. Griciaus autotransporto įmonė. Tirtos 3 perkasos, bendras 1160 m^2 plotas, ištisinio archeologinę vertę turinčio kultūrinio sluoksnio neaptikta. Įžemis fiksuotas 0,4–1,6 m gylyje nuo paviršiaus. Tai šviesus smėlis, vietomis – šviesus priemolis. Įžemyje aptikti 85 objektų kontūrai (1 pav.). 20 objektų datuojami XX a., 56 dėl radinių stokos nedatuoti, 9 pagal radinius arba paskirtį priskiriami geležies amžiui. Šie labiau koncentruojasi palei tirto ploto ir saugomos senovės gyvenvietės teritorijos V ribą (5–13 m atstumu nuo ribos), visi jie aptikti perkasoje 1.

Tyrimų metu labiausiai išsiskyrė du objektai: 563 ir 599 (numeracija tęstinė). Pirmajame aptikta geležies amžiui priskiriama ugniavietė (2 pav.). Ji 76 cm skersmens, sudėta iš skaldytų akmenų. Objekte 599 aptiktas lentinės kons-

2 pav. Ugniavietė. S. Sprindžio nuotr.

Fig. 2. The fire site.

3 pav. Tyrimų metu aptiktas lentinės konstrukcijos šulinys. E. Vailionio nuotr.

Fig. 3. The plank-construction well, which was discovered during the investigation.

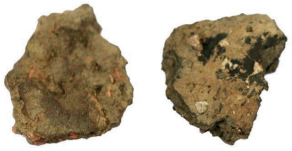

0 3 cm

4 pav. Grublėtosios keramikos šukės, aptiktos tyrimų metu. A. Ragauskaitės nuotr.

Fig. 4. Sherds of rough pottery discovered during the investigation.

trukcijos šulinys (3 pav.), kuris iškeltas ir šiuo metu konservuojamas LNM. Šulinys pagal analogijas datuojamas X–XI a. ir yra siejamas su čia kadaise išgaunamos rūdos plovimu. Šulinys 60x60 cm apimties ir iki 1 m aukščio. Apačioje lentos įkastos į smėlį, viršuje sujungtos kvadratinio skerspjūvio skersiniais. Medienos rūšies tyrimas parodė, jog šulinys pagamintas iš ąžuolo medienos.

Tyrimų metu geležies amžiumi datuojamuose objektuose aptikta galvijų bei arklių kaulų (šulinio užpilde), taip pat suanglėjusių paprastojo miežio (*Hordeum vulgare*) grūdų (šulinio užpilde bei objekte 595). Iš viso aptikti ir inventorinti 27 radiniai. Jie datuojami I tūkst. II puse – II tūkst. pradžia (perduoti LNM). Tarp radinių yra 4 grublėtosios keramikos šukės (4 pav.), 5 šlako gabaliukai, 2 titnago nuoskalos, 9 molio tinko gabaliukai, 4 akmeniniai trintuvai (5 pav.).

Bandužiai, Žardė Ancient Settlement

In 2018, three trenches (a total of 1160 m^2) were excavated at Jūrininkų Ave. 33, Klaipėda (Fig. 1). No archaeologically valuable cultural layer was discovered during the investigation. Sterile soil: light-coloured sand and in places light-coloured clay loam was recorded at a depth of 0.4–1.6 m from the present-day surface. The contours of 85 objects were discovered in the

0 5 cm

5 pav. Akmeninis trintuvas. A. Ragauskaitės nuotr.

Fig. 5. A stone handstone.

sterile soil. 20 of them date to the 20th century, 56 remain undated due to a lack of finds, and 9 should be ascribed to the Iron Age on the basis of finds or purpose.

The Iron Age objects include a fire site made with broken stone (Fig. 2) and a plank-construction well dating to the 10th–11th centuries (Fig. 3). Rough pottery, slag, clay daub, flint flakes, and stone handstones were found during the investigation (Figs. 4–5).

Simona Širvydaitė-Šliūpienė,
Zenonas Baubonis

2018 m. ženklinamų kultūros paveldo objektų žvalgymai

2018 m. įrengtos naujos valstybės saugomų kultūros paminklų ženklinimo lentos 169 nekilnojamų kultūros paveldo objektų saugomose teritorijose arba apsaugos zonose, esančiose Alytaus, Anykščių, Biržų, Ignalinos, Jonavos, Jurbarko, Kalvarijos, Kaišiadorių, Kauno, Kėdainių, Klaipėdos, Kupiškio, Lazdijų, Marijampolės, Molėtų, Panevėžio, Pasvalio, Prienų, Raseinių, Rokiškio, Šakių, Šilalės, Tauragės, Utenos, Varėnos, Vilkaviškio, Vilniaus, Zarasų rajonuose. Paminklinėms lentoms pastatyti buvo gręžiamos iki 30 cm skersmens, 0,7–1,2 m gylio duobės. Jų vietose atlikti žvalgymai – kalamuoju grąžtu paimtas grunto gręžinys stratigrafijos fiksacijai, vizualiai ir metalo detektoriumi patikrintas iškastas gruntas. Kultūrinio sluoksnio aptikimo vietų koordinatės nurodomos LKS94 sistemoje.

Gręžiant duobes 44 piliakalnių senovės gyvenviečių teritorijose, 12 iš jų surastas kultūrinis sluoksnis. **Bačkininkėlių** (Prienų r., Pakuonio sen.) piliakalnio su gyvenviete pašlaitėje (506960, 6067397) surastas 63 cm storio smėlingo juodžemio kultūrinis sluoksnis. **Gerulių** (Alytaus r., Butrimonių sen.) piliakalnio gyvenvietėje (517531, 6043830) surastas 75 cm storio juodžemio su angliukais kultūrinis sluoksnis. **Lukštų** (Rokiškio r., Juodupės sen.) piliakalnio gyvenvietėje (607841, 6211212) surastas 20 cm storio juodžemio kultūrinis sluoksnis. **Medžionių** (Prienų r., Stakliškių sen.) piliakalnio gyvenvietėje (522266, 6059034) surastas 17 cm storio juodas molingas kultūrinis sluoksnis. **Oplankio** (Tauragės r., Lauksargių sen.) piliakalnio gyvenvietėje (382132, 6118183) surastas 35 cm storio juodžemio su angliukais kultūrinis sluoksnis. **Pabalčių** (Raseinių r., Nemakščių sen.) piliakalnio gyvenvietėje (420374, 6149427) surastas 80 cm storio juodžemio kultūrinis sluoksnis. **Pagaršvio** (Prienų r., Ašmintos sen.) piliakalnio gyvenvietėje (501962, 6058764) surastas 30 cm storio juodžemio kultūrinis sluoksnis. **Pašlavančio** (Prienų r., Šilavoto sen.) piliakalnio su gyvenviete pašlaitėje (483562, 6054146) surastas 30 cm storio juodžemio kultūrinis sluoksnis. **Petrešiūnų** (Rokiškio r., Kriaunų sen.) piliakalnio gyvenvietėje (607378, 6191034) surastas 55 cm storio juodžemio su angliukais kultūrinis sluoksnis. **Rokiškių** (Kaišiadorių r., Kruonio sen.) piliakalnio gyvenvietėje (520952, 6062730) surastas 35 cm storio juodžemio kultūrinis sluoksnis, įžemis nepasiektas. **Skomantų** (Klaipėdos r., Veiviržėnų sen.) piliakalnio gyvenvietėje (343456, 6161119) surastas 35 cm storio juodžemio kultūrinis sluoksnis. Iš visų 169 žvalgytų objektų tik **Treigių** (Šilalės r., Laukuvos sen.) piliakalnio senovės gyvenvietėje antrojo gręžinio vietoje (386507, 6164974) aptiktas archeologinis radinys – lipdytos lygiu paviršiumi molio su granito priemaišomis keramikos šukė, datuojama I tūkst. Ji rasta 45 cm storio rusvai pilkame kultūriniame sluoksnyje (1 pav.).

Dar 47 duobės gręžtos piliakalnių teritorijose, kuriuose nėra NKVR registruotų papė-